

GÖTEBORGS UNIVERSITET
SAMHÄLLSVETENSKAPLIGA FAKULTETEN

**Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i
Samhällsvetenskap med utbildningsvetenskaplig inriktning, 240
högskolepoäng**

Studieplanen är fastställd av samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden vid Göteborgs universitet den 30 januari 2008, reviderad av Samhällsvetenskapliga fakultetsstyrelsen den 10 december 2020 (dnr: GU 2020/1345).

1. Utbildningens mål

Forskarutbildningen i samhällsvetenskap med utbildningsvetenskaplig inriktning syftar till att doktoranden ska avlägga doktorsexamen eller licentiatexamen. Utbildningens mål är att utveckla sådana kunskaper och färdigheter som fordras för att självständigt kunna bedriva forskning inom samhällsvetenskap med utbildningsvetenskaplig inriktning samt att bidra till kunskapsutvecklingen inom ämnet genom framställandet av en vetenskaplig avhandling.

Som forskarutbildningsämne innefattar samhällsvetenskap med utbildningsvetenskaplig inriktning utbildningssystemets sociala, ekonomiska, institutionella, politiska och organisatoriska villkor, lärande, kunskapsbildning och kunskapsanvändning samt mångfald inom utbildning och undervisning. Samhällsvetenskap med utbildningsvetenskaplig inriktning inbegriper vidare både samtida och historiska perspektiv. Inom ämnet produceras alltså kunskap om fundamentala problem rörande människans villkor, upplevelser och handlande i socialt samspel och under olika sociala, kulturella, politiska, ekonomiska och samhällsliga skeenden av relevans för läraryrket, lärarutbildning eller annan pedagogisk verksamhet.

Utbildning på forskarnivå i samhällsvetenskap med utbildningsvetenskaplig inriktning syftar också till att utveckla doktorandens förmåga att omsätta uppnådda vetenskapliga färdigheter och kunskaper i fortsatt forskningsarbete eller i annat kvalificerat yrkesarbete. Utbildningen ska vidare utveckla doktorandens kommunikativa och pedagogiska färdigheter vad gäller att uttrycka sig väl i tal och skrift såväl inom som utanför akademiska sammanhang. Doktoranden ska även ha tillägnat sig kunskap om planering, ledning och genomförande av forskningsprojekt.

Utbildningen ska ge internationella kontakter bland annat i form av medverkan vid forskningskonferenser och eventuell vistelse vid utländskt lärosäte.

Utbildningens specifika mål, vilka ska vara uppfyllda för att erhålla examen på forskarnivå i samhällsvetenskap med utbildningsvetenskaplig inriktning, anges nedan. I övrigt gäller de krav som finns angivna i högskoleförordningen, examensordningen angående examina på forskarnivå.

1.1 Kunskap och förståelse

För doktorexamen ska doktoranden:

- Visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samhällsvetenskap med utbildningsvetenskaplig inriktning samt djup och aktuell specialistkunskap inom ett för avhandlingen valt specialområde.
- Visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

För licentiatexamen ska doktoranden:

- Visa kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samhällsvetenskap med utbildningsvetenskaplig inriktning samt aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet.
- Visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med metoder inom det valda forskningsområdet i synnerhet.

1.2 Färdighet och förmåga

För doktorexamen ska doktoranden:

- Visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer.
- Visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete.
- Med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen.
- Visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt.
- Visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap.
- Visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

För licentiatexamen ska doktoranden:

- Visa förmåga att självständigt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt att granska och värdera sådant arbete.
- Med en licentiatuppsats visa sin förmåga att genom egen forskning bidra till kunskapsutvecklingen.
- Visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt.
- Visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

För doktorsexamen ska doktoranden:

- Visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar.
- Visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

För licentiatexamen ska doktoranden:

- Visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar.
- Visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

2. Behörighetsvillkor och förkunskapskrav

För att antas till utbildningen krävs att den sökande uppfyller kriterier för grundläggande och särskild behörighet i enlighet med vad som anges i Högskoleförordningen, 7 kapitel.

2.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har, enligt Högskoleförordningen 7 kapitel § 39, den som har:

- avlagt en examen på avancerad nivå,
- fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
- på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

2.2 Särskild behörighet

För att antas till utbildning på forskarnivå i samhällsvetenskap med utbildningsvetenskaplig inriktning krävs följande:

- att den sökande fullgjort kursfordringar om minst 90 högskolepoäng i ett samhällsvetenskapligt ämne,
- lärarexamen samt ett examensarbete om minst 15 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
- på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

3. Antagning och urval

Antagning till utbildning på forskarnivå i samhällsvetenskap med utbildningsvetenskaplig inriktning sker i regel genom särskild utlysning.

Urval bland sökande ska enligt HF 7 kapitel ske med hänsyn till förmåga att klara utbildningen. Som grund för detta urval krävs att den sökande bifogar följande:

- CV, kursbetyg och övriga intyg den sökande åberopar. Goda vitsord och meriter på områden relevanta för forskning inom samhällsvetenskap med utbildningsvetenskaplig inriktning vägs in i bedömningen.
- Uppsatser och examensarbeten vilka bedöms enligt gängse vetenskapliga kvalitetskriterier. En sammanvägning görs då av problemformuleringsförmåga, teoretisk anknytning, metodisk medvetenhet, analytisk förmåga och framställningskonst.
- En projektskiss i vilken den sökande anger sitt forskningsintresse. Skissen ska innehålla följande: En beskrivning av det valda problemområdet samt en redogörelse för inom- och utomvetenskapliga motiv till att studera detta. Problemområdets koppling till ämnet samt problemområdets relevans för pedagogisk yrkesverksamhet och lärarutbildning ska anges. En skiss för forskningsprojektets genomförande ska presenteras.

Ansökningarna bedöms och prioriteras vid den samhällsvetenskapliga fakulteten. Ett slutgiltigt urval görs sedan av Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning

4. Utbildningens innehåll och uppläggning

Utbildning på forskarnivå i samhällsvetenskap med utbildningsvetenskaplig inriktning omfattar 240 högskolepoäng och avslutas med doktorsexamen. Möjlighet finns att avlägga licentiatexamen efter 120 högskolepoäng om de krav som finns angivna i högskoleförordningens examensordning avseende licentiatexamen är uppfyllda.

Utbildning på forskarnivå består dels av kurser vilka examineras efter hand, och dels av eget forskningsarbete vilket ska leda fram till en vetenskaplig avhandling. Doktoranden förväntas även att inom ramen för sin utbildning delta i för doktoranden relevanta seminarieverksamheter inom universitetet.

Doktorand kan tillgodoräkna sig högskolepoäng från tidigare utbildning. Beslut om tillgodoräkningen och därmed vidhängande avräkning av studietid fattas, efter individuell ansökan från doktorand, av prefekt i samband med upprättande av individuell studieplan, dock senast 6 månader efter att planen upprättats. Tillgodoräkningen ska vara kopplat till beslut om avräkning i finansieringstid som i tid motsvarar den tillgodoräknande kurspoängen. Avräkningen ska dokumenteras i den individuella studieplanen. Som mest får två års tillgodoräkning med tillhörande avräkning göras.

4.1 Kurser

Forskarutbildning i samhällsvetenskap med utbildningsvetenskaplig inriktning som har doktorsexamen som mål omfattar en kursdel på 90 högskolepoäng varav:

- minst 30 högskolepoäng i vetenskaplig metod
- minst 5 högskolepoäng i högskolepedagogik
- 30 högskolepoäng inom ramen för Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning (CUL) vid Göteborgs universitet.

Övriga kurser bestäms i samråd med handledare.

Forskarutbildning i samhällsvetenskap med utbildningsvetenskaplig inriktning som har licentiatexamen som mål omfattar en kursdel om totalt 45 högskolepoäng varav:

- minst 15 högskolepoäng i vetenskaplig metod
- minst 15 högskolepoäng inom ramen för Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning (CUL) vid Göteborgs universitet.

Övriga kurser bestäms i samråd med handledare. Utöver vad som nämns ovan kan 5 högskolepoäng i högskolepedagogik ingå i licentiatexamen.

4.2 Avhandling och disputation

Det centrala i utbildningen är författandet av en vetenskaplig avhandling där doktoranden ska föra kunskapen inom forskningsområdet framåt. Doktoranden förväntas avrapportera sitt avhandlingsarbete kontinuerligt via seminarier. Detta sker i första hand genom författandet av doktorsavhandling och text ska presenteras vid minst tre seminarietillfällen:

- PM-seminarium: senast tre månader efter antagning (avhandlingsplan)
- Mittseminarium: efter halva utbildningstiden (avhandlingsmanuskript)
- Slutseminarium: 3-6 månader före beräknad disputation (avhandlingsmanuskript i sin helhet)

Extern läsare ska anlitas vid halvtids- och/eller slutseminarium.

För den forskarstuderande som avser att avlägga licentiatexamen gäller att text ska presenteras vid minst ett seminarietillfälle utöver det avslutande licentiatseminariet.

Avhandlingen, respektive licentiatuppsatsen, ska vara grundad på självständigt forskningsarbete och vara av god internationell vetenskaplig standard. De kan utformas antingen som ett enhetligt sammanhängande verk (monografiavhandling) eller i form av en sammanfattning av vetenskapliga uppsatser (sammanläggningsavhandling).

Avhandling, respektive licentiatuppsats, ska i enlighet med de regler som anges i högskoleförordningen för doktorsexamen respektive licentiatexamen, försvaras vid en offentlig disputation respektive ett avslutande licentiatseminarium.

5.Handledning

För varje doktorand ska utses två handledare, varav en huvudhandledare och en biträdande handledare. Minst en av handledarna ska ha docentkompetens och minst en av handledarna ska ha genomgått handledarutbildning. Huvudhandledaren ska finnas vid den institution där doktoranden bedriver sin forskarutbildning. För varje doktorand ska även en doktorandexaminator utses. Doktorandexaminator ska vara minst docent och anställd vid Göteborgs universitet.

Doktoranden har rätt till handledning enligt vad som anges i *Tillämpningsbeslut för utbildning på forskarnivå vid Samhällsvetenskapliga fakulteten*. Doktorand som begär det har rätt att byta handledare.

6. Individuell studieplan

För varje doktorand upprättas en individuell studieplan i samband med antagningen. I den individuella studieplanen ska avlagda delar av utbildningen redovisas och kommande delar dokumenteras. Studieplanen ska fungera som ett styrande instrument för hela utbildningen och säkerställa att utbildningen bedrivs och följs upp på ett effektivt sätt. Studieplanen fastställs av prefekt efter samråd med doktoranden, handledare samt doktorandexaminatorn. Prefekt ansvarar för att den individuella studieplanen revideras och följs upp minst en gång per år. Av uppföljningen ska tydligt framgå hur utbildningen framskrider. Doktorand, handledare, doktorandexaminator och prefekt ska skriftligen intyga att de tagit del av den individuella studieplanen och eventuella ändringar som görs i den.

6.1 Tidsplan och finansieringsplan

Den individuella studieplanen ska innehålla en tidsplan med tillhörande finansieringsplan för hela utbildningsperioden fram till planerat datum för disputation.

7. Övrigt

I övrigt hänvisas till gällande lagstiftning, riktlinjer vid Göteborgs universitet och vid samhällsvetenskapliga fakulteten samt tillämpningsföreskrifter för forskarskolan i utbildningsvetenskap vid Göteborgs universitet.